

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedév. 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

PRÉLÓS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Nővér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Szövetkezési mánia.

— szeptember 8.

Tessék csak figyelemmel kíséreni a lapokat: minden második hír kongresszust jelent. Ezekből zajlik most a kulturvilág hullámozó oceánja. Van vallástörténeti kongresszus, nemzetközi szövetkezési kongresszus, börtönügyi kongresszus, lesz automobil kongresszus, interparlamentáris konferencia, — hogy azokról a kongresszusokról és konferenciákról ne is szóljunk, amelyeknek gazdag eredményeit a kezelt napokban adták át a krónikások a történelemnek. Ez most a huszadik század legdivatosabb társadalmi járványa, amelynek bacillusai azonban már a múlt század levegőjét is megfertőzték. Már akkor is szenvedélylyel utazgattak az emberek kongresszusokra, gyakran a világ egyik végéről a másikra; ha ez a szenvedély csak növekszik, tessék annak tulajdonítani, hogy manapság az utolsó vidéki lapocska is hétről hétre megjelenő vezércikkeiben fokozott társadalmi tevékenységet sürget, mert egyéni öncélok és a közéletnek bár rögzös, de nemes mezejétől való tartózkodás nem képezheti hivatását az emberfiának. És ki tagadja, hogy

az örökös kongresszus-járás is társadalmi tevékenység.

Soha nem munkádkodtak az emberek a köz javára annyit, mint manapság és soha sem volt több az elégedetlen ember, mint éppen ma. Amerre nézünk, lázong a szociális érzület és amerre látunk, dühög a köztevékenység. Az ember nem tud hova lenni a sok közérdektől, egyiket úgy akarja szolgálni, mint a másikat. De ami a legnagyobb baj, elhanyagolja a saját munkakörét, az otthonát, a családját és mindazt, amire a mai individualista társadalom alapozva van.

Arra senki sem gondol, hogy az a munka, amely a megélhetéért van, a tulajdonképpen közérdek, mert annak a munkának a gyümölcse mindenkié. — Es ez a munka legalább komoly, produktív munka, amely fokozza az egyéni becsvágyat, önállóan gondolkozóvá teszi az embert és megszabadítja attól a munkától, amelyre az örökös közéletieskedés közben támaszkodik. Ez a mankó a tömeg-érzés, ez sarkalja az embereket arra, hogy olyan korporációkat keressenek föl, ahol minél több az ember, hátha el tudnak lesni valami új eszmét, új gondolatot, amivel hasznára

lehetnének a közügynek. De az a bökkenő, hogy mindenki a másiktól várja az eszmét, a vezetők üres öntetszelgéssel csak névleges vezetésre vállalkoznak és így nemcsak a közügy nem halad előre, de az egyén munkakörét is hátrányosan befolyásolja az időpazarlással járó folytonos köztevékenykedés.

Magyarországon ott kezdődik a társadalmi érték, hogy valaki elnöke, titkárja, igazgatója, aligazgatója, jegyzője és a többije valamely egyesületnek. Minél több helyütt dicsekedhetik ilyen tiszteleti pozíciókkal és minél magasabb titulusokat irathat a vizitkártyájára, annál magasabb a társadalmi állása. Egyáltalán nálunk mindenki arisztokrata a társadalomban, de a szellemi élet mezején annál ritkább virág az arisztokratság. Ki az ördög törődik a tudományokkal, kinek van gondja arra, hogy önmagát művelje és a tudása, tanultsága révén merítsen jogcímeket arra, hogy hozzá szólhasson a közkérdésekhez, mikor annyi a társadalmi korporáció, hogy mindenkinek jut a közélet piaczára kidobált címekből, rangokból? Mennyi komoly munkakérdv kallódik el ebben a címekörtségben, mennyi ambíciót tör le idő előtt a meg nem érdemelt ran-

A fészek regéje.

Írta: **Bibó Lajos.**

A mézeshegyen már régen tul voltak, mikor Zudor Gábor észrevette, hogy a felesége néha-néha elfojtottan köhög, kapkodja a lélekzetet s máskülönbösen halovány, jóságos arcát előnti valami bágyadt színű pirosság, ami nagyon jól áll annak a csepp kis termésnek, akit ő feleségül vett szegényen, minden hozomány nélkül, szerelemből, egyedül a szívére hallgatva.

Szerette a kis Erdődi Ilust s azután hiába beszéltek neki a leány szegénységéről, az ő csekély fizetéséről, az éles bajairól, nem ügyelt az emberek szavára, megházasodott. Majd megélnék valahogy, jó az Isten.

A város külső szélén béreltek maguknak egy piczike lakást s berendezték azt esendős fészeknek. Az ablakot tele rakták illatos virágokkal, a pamlag fölé pedig kalitkát tettek, hogy mikor alatta ülnek, eltanulják a csicseregő madártól a szerelemet s édesebb legyen az ölelés és a csók a bóbítás dalnok nótája mellett. Csupa öröm, megelégedés és boldogság lakott hónapokig abban

a kis hajlékban, egészen addig, a míg a csepp asszony köhögni nem kezdett és amíg Zudor Gábor észre nem vette ezt a köhögést.

— Ilus, meghűtötte magát? — kérdezte egy este a feleségétől, mikor ott ültek kezeceken a esendős fészekben.

A szép asszonyt olyan váratlanul érte ez a kérdés, hogy egészen összereszent. Akkor is szorongatta pedig keblét a köhögés, hanem keserves erőltetéssel valahogy mégis elfojtotta s a fejét, pirba borult két arcát oda fektette az ura erős mellére.

— Dehogy hűtöttem! Egy kis léghuzamnak a következménye az egész, majd elmúlik, ne is ügyeljen rá, hiszen nem faj semmim!

Pedig hát fájt.

Az a lassu, folytonos köhögés szakgatta a tüdejét, a veszedelem biztos tudata pedig oda nehezedett a lelkére és a szívére. Hanem az urát nem akarta megszorítani betegségével. Félt, hogy elidegeníti magától Zudort és tartott tőle, hogy az ura orvost hivat, aki megtalálja mondani az igazat és akkor...

— Nem, nem, maga mindig szeretni fog engemet, ugy-e bár, Gábor? — kérdezte

az erős embertől szinte öntudatlanul s felkuszott hozzá a vállaira s úgy esékoltta lázas szenvedélylyel.

— Mindig, örökké! — felelt a férje s erősen magához szorította a beteg asszonyt.

Hanem az a kis hűlés makacsul tartotta magát s a köhögés annyira erőt vett Erdődi Iluson, hogy lefeküdt az ágyba. — Csak egy pár napra, amíg kipihen magát, azután felkel ismét s nem lesz semmi baj tovább.

Az ura is ezzel biztatta, mikor esténként odaült melléje az ágyhoz s kezeit a magáéba véve, fekete fűrtös haját kisimitgatta fehér homlokából.

— Majd meggyógyul nemsokára, Ilus s azután a kertben együtt fogjuk elrendezni a virággyakat a közeledő tavaszon.

— Együtt!... a tavaszon! — felelte lassu mosolygással a csepp asszonyka s eltemette arcát a hófehér párnák redőibe.

Zudor Gábor pedig a két tenyerébe hajtotta a fejét.

Es sirtak mind a ketten.

II.

A kalitkába zárt dalosmadár is elhallgatott a nótáival, mintha tudta volna, hogy nincs, aki hallja, nincs aki megértse.

A „Hungária kávéház“

zenekara által. Kitűnő italok, hideg büffet,

a helybeli és vidéki intelligenzia találkozó szombat és vasárnap

Zene-estély tartatik

saját termésű boraim. — Kiváló tisztelettel

helye, hol minden kedd, e üttörtök, felváltva **RÁCZ KÁROLY** és **MAGYARI TESTVÉREK**. **Weichinger Károly.**

goscodás? És a sok „tevékenykedés“ dacára is, milyen sivár, tartalmatlan, improduktív az a közélet, ahol a czimekkel teleaggatják a vagyoni és születési tekintélyeket és nem fejlesztenek az igazságos rangmegosztás kényszereszközével olyan hatalmaszellemei arisztokráciát, amelynek egyedül van joga helyet foglalni a társadalmi élet piedesztálján. Képzelték csak el, mennyire bujnak becsvágyó emberek a könyveket, ha az elnöki, titkári, jegyzői állások jeles szellemi tulajdonságokhoz volnának kötve a társadalmi korporációkban és milyen igaz hasznát látná ennek a válogatásnak a közügy.

Az olesó közéleti szereplésnek egyik szánalmas kifejezése a gyülelésés mániája. Minden valamirevaló polgár, aki igényt tart arra, hogy az utcán mélyebben emeljenek előtte kalapot a járó-kelők, legalább egyszer napjában részt vesz a „jelen voltak“ díszes rovatában. Már délután négy órakor idegesek az emberek, mert az előjegyzési naptár éktelen nagy betűkkel figyelmeztet az ülésekre. Mindenki elsiat a rendes munkaköréből, hogy áldozzon a közélet oltárán. — És áldoz, de csak a jelenlétével, eredeti eszmével, gondolatlan nagyon ritkán. Mindenki azt hiszi, hogy a másikkal lesz eszméje. De nincs is erre szükség. Még azért se elnököt, se titkárt el nem csaptak, mert korlátolt volt. És még olyan gyülés

nem volt, amelyikről ügyes nótárius ne tudott volna jegyzőkönyvet szerkeszteni.

Az iszákosság elleni védekezés.

Irta: Dr. Burger Péter.

Bár mindezt összegezve, ami a társadalom részéről az iszákosság terjedése elleni védekezés szempontjából történt ama szomorú tapasztalatra jutunk, hogy kézzel fogható, számokban kifejezhető eredménye alig van; morális tekintetben nem mondható az meddőnek, sőt tekintve az idő rövidségét és közönségünknek eddigi teljes tájékoztatottságát az alkohol kérdésben: megvallom, ez eredmény várakozáson felüli, mert felkeltette a nagközönség érdeklődését, és kijelölte a társadalomnak az irányt, melyben az alkohol elleni küzdelemnek haladnia kell.

Ma már kétségtelen, hogy az alkoholizmus elleni küzdelemet a magyar társadalom, miként a külföldi, szintén csak egyesületek útján veheti fel és juttathatja diadalra — feltéve, ha sikerül az állam hathatós támogatását, vagy legalább jóindulatát kieszközölnie. Erre pedig én legalkalmasabbnak az „Országos alkoholelleni egyesület“ nek a már vázolt programja alapján való társulást tartom; hogy ez egyesületek eredményesen működhessenek, — figyelemmel kell sajátos helyi viszonyainkra is lennünk.

Igy bár tudva van a többi kultur államok ezirányu nagyrészt lezajlott küzdelmeiből, hogy biztos eredményt, kézzel fogható sikert csak a teljes abstinencia elvén álló egyesületek értek el, hogy soha iszákos embert mással, mint teljes abstinenciával megmenteni nem lehetett; azokból ama tapasztalatot is merítettük, hogy ott is a küzdelem bevezetése, népszerűsítése oly egyesületek által eszközöltetett, melyek tag-

Iluska bólintott a fejével:

— Es én felkuszok a vállaira és úgy csókolom magát!

S hogy egy piczike kis részt előlegezen magának a jövő boldogságából, fel akart emelkedni ágyában, de egy erős köhögési roham visszakényszerítette a párnák közé, ahol kínosan és hosszasan fuldoklott. Csak nehezen tudta szuttogni:

— Majd holnap, akkor talán erősebb is leszek!

Zudor Gábor pedig remegve, félve, szívszagató érzések között rebegte utána:

— Igen, holnap, akkor talán erősebb is lesz már!

III.

Az ablakon beözönlő tavaszi napsugarak ott vibráltak a menyeges ágy fölött, melynek lábainál egy öreg szerzetes imádkozott.

Minden olyan csendes volt. Még a szoba sarkában felállított szárnyas amorettek is mintha az örök némaság mélytitkára figyelmeztettek volna.

Zudor Gábor ott állott az ágynál s amint fogta a felesége kezét és számlálgatta az értékeket, hirtelen, lélekrázóan kiáltott fel:

— Ilus!...

Es nem felelt reá senki, semmit.

A csepp asszony ott feküdt halovány arczával, lehuny szemekkel, szintelen ajkain egy megfagyott mosolylyal, mintha mondta volna:

— Lásd, meggyógyultam, nem kell, hogy továbbra is gondomat viselj, hogy szegyenkezz miattam a szivtelen emberek előtt, hiszen nem fáj most már semmi.

Zudor Gábor odaborult az ágyra és sirt, keservesen.

jaitól teljes abstinenciát nem követeltek. Ez utóbbi nem kicsinylandó körülmény az, melyet hazai nehézkes viszonyainkat ósmerve, nem tudnék eléggé a küzdők figyelmébe ajánlani.

Már a dolog természetéből folyik; sőt ami speciális viszonyainkra meg éppen ráillik, a mi keleties kényelem és élvezet hajszoló népünk természetével kevésbé ellenkezik: a lassu, fokozatos megszorítása, mint az egyszeri hirtelen megtiltása az ivásnak.

Sokkal több embert tudunk így ez alapon a mértékletesség alapján körünkbe vonni és így nagyobb anyagi és erkölcsi súlylyal a népszéles rétegeire hatni. Inkább lesz módunkban a közvéleményt az iszákosság ellen harozba vinni, annak káros és megvetendő voltát feltárni, téves felfogását a szesz italok értékéről helyesbíteni és általában öt küzdelmünk időszerű hasznos és szükséges voltáról meggyőzni.

Hazánkban és kivált városunkban ily egyesület alapítására kétszeres szükség van.

Elsőzör, mert közönségünk, mint bevezető soraimban említém, teljesen tájékozatlan: az alkohol mérge hatásai tekintetében, nem véve ki az értelmi osztályt sem.

Másodsor, mert bortermelő város vagyunk és nemcsak tetszetősebb dolgot végzünk, de valósággal nemzetgazdasági tevékenységet fejtünk ki, ha csupán a pálinka ellen küzdve a bort ősi jussába segítjük vissza.

Ha erre törekedve, a mértékletességi küzdelemet ily formába öntve egyesülünk: élénkebb érdeklődésre és anyagi támogatásra számíthatunk a közönség szélesebb rétegei részéről, sőt talán az állam financiális érdekeivel sem jutunk oly merav ellentétbe.

Ily célra vélem én itt helyben az országos közegészségi egyesület fiókját létesíteni vagy jobban mondva visszaállítani; mert már a múlt század 8-9-ik tizedében szépen virágzott az városunkban és csak lelkes titkára néhai dr. Zelizy halálával szünt meg.

Emez egyesület keretében, sok más fontos közegészségi kérdés mellett, mint azt ma már a központ is teszi, beillesztük az iszákosság elleni küzdelemet a mértékletességi és majd ha lesz vállalkozó, esetleg a teljes abstinencia alapján is.

Különös súlyt kívánnék fektetni három tényezőnek a küzdelembe vonására, ezek: a lelkészi, tanári és orvosi kar.

Ha tanfériak a gyermekeknek mindenkor fogékony lelkületben oltják az abstinenciát, ha lelkészek minden alkalommal óva intik és figyelmeztetik a felnőtteket a szesz italok mértékletlen élvezetének káros következményeire; akkor az orvosi karra csupán annyi jóakarát várakozik, hogy ne nyujtsanak tápot könnyelmű észlásokkal az iszákosság terjedésének és vegyék számba esetéről-esetre betegeknek az alkohol okozta káros diszpozíciót és csökkenését ellentálló képességének, melyeket a hozzátartozókkal megismertetve, szolgáljanak okulásal.

Az eszme, melyet propagálunk, így válik majd második természetűvé népeinknek és így fog eredményezni ezáltal testben és lélekben épebb és erősebb nemzeteket.

Igy az állam és helyi hatóság miharább belátva munkásságunk üdvös, eredményes voltát, hatalmas eszközeivel nem fog késni pártunkra állani.

Akkor pedig nyert ügyünk van, mert könnyen sikerül oly helyi, sőt állami rendszabályokat kieszközölnünk az iszákosság korlátozására, melyek a renitenseket, a javithatatlanokat is megkötik, megnehezítvén aljas szenvedélyük kielégítését.

Már a közudatba ment át a nagy fel-tartóztatlan szociális átalakulásban való hit napjainkban; de ez átalakulás aligha fog haroz nélkül történni és e harozban kétség-telenül el kell a gyengébbnek pusztulnia. Ragadjunk hát meg minden eszközt, mely alkalmas arra, hogy az egyént testben és lélekben erősebbé, a nemzetet hatalmasabbá

Olyan csendes, olyan kihalt és olyan szomorú lett a Zudor Gáborék kis fészke!

Az orvos, aki naponként meglátogatta a beteg asszonyt, megsajnálta a szegény szerencsétlen embert s mert tudta, hogy nincs mentés, hogy nem lehet megmenteni Erődi Iluskát az életnek, legalább a hiábavaló költségektől akarta megkímélni az urát s őszintén, de kiméletesen mondotta meg neki:

— Látja, ez ellen a betegség ellen nincs orvosság. Hiába költsékezik, mert ha eljön a tavasz...

Zudor Gábor egész nyersen vágott az orvos szavába:

— Hát azt akarja, hogy elnézzem, hogy segítség nélkül kioldják kórágán?

Es hivatott másik orvost.

A fizetése, az a csekélyke kis hivatalnok fizetés természetesen nem volt elég orvosra, patikára, házbérre, háztartásra, hát költségekért kellett folyamodni. Végre ezek is megszűntek, költsései nem kapott. Hiába, az emberek egy része nagyon számító, megnézi, hogy hová adja pénzét. Hanem, ha valami biztosítékot tudna nyujtani? ... Tudott. Az órája, a felesége ékszerei, egy pár értékesebb ruhadarab, rendre mind a zálogházba vándoroltak, hanem az orvos eljárt a házhoz, a gyógyszer sohasem fogyott el a beteg ágya mellől.

Es ott ült mindig Zudor Gábor is. Éjjel és nappal.

Szorongatta a felesége fehér, picziny kezét, hallgatta nehéz, csukló lélegzését s elhalmozva csókjaival a szemét, homlokát, lesóványodott kis arczát, szintelen ajkait, beszélt hozzá sokat a szerelemről, arról a mesés, esodás boldogságról, ami reájuk vár, ha meggyógyul, ha elhagyja az ágyat s együtt sétálnak ismét a tavaszi napfényben nyíló virágok között, mint valamikor régen.

tegyük és miután az alkoholizmus elleni küzdelemnek ez a végeztelje, ismerje kiki hazafiasság kötelességének az iszákosság elleni harcban részt venni.
(Vége.)

Népkönyvtárak és tandíjak.

— szeptember 8.

Berzeviczy Albert, a közoktatásügyi miniszter tető alá vitte azt a régi, kulturális törekvést, hogy ingyen lehessen könyvet olvasni az országban. Lesznek immár népkönyvtárak a gyermekeknek, népkönyvtárak a népnek, középiskolai könyvtárak a tanulóknak és tudományos könyvtárak a felnőtteknek. Aki könyvet akar olvasni, könnyen hozzáférhet. Aki tanulni óhajt, megselekedheti.

Nagyon szép dolog ez a könyvtártervezés. Angliának és Szászországnak ereje, népüknek intellektuális magaslata éppen könyvtáraiknak szaporaságán alapszik. A tudományt népszerűsíteni kell minden áron és minden módon: ez a törekvés. Társadalom filozófiai kérdés azután, hogy helyese-e ez az általános nagy hajsza a tudás után, céltudatos dolog-e az emberek képességeinek és képzettségüknek az általuk betöltendő munkakör és végzendő feladatok kívánalmain tal való fejlesztése? Ez már más kérdés s sokan azt hiszik, hogy a túlzott civilizáció az erkölcselenség és a társadalmi kötelek megglazulása felé vezet.

Ezuttal azonban a kulturpolitika az, hogy terjeszteni kell az ígét, a nyomtatott betűt. Hatoljon be mindenhová a kultúra. A betűket ne csak ismerjék az emberek, de éljenek is vele és tanuljanak segítségükkel gondolkodni. A cél, amely felé manapság hatalmas léptekkel óhajtanak közeledni, az általános műveltség és ennek előmozdítása akar lenni az új könyvtár-szervező munkálkodás is.

Ugyanazon a napon, amikor a miniszter kiadta a rendetétét, agyonlőtte magát egy egyetemi hallgató. A golyó az agyában maradt, — az ifju meghalt. Ott maradt holtan, vértanujaként a tudásvágyának.

Az utolsó négy-öt évtizedben beolították az emberekbe a tudomány-tanát. Az iskolák szaporodnak, a tudományos pályára törekvők száma nagy. A középiskolákat évenként sok ezer diák hagyja el és törekszik az egyetem felé. Ott a tudomány, ott a művelődés, ott a jövő.

Az egyetem kapuit azonban becsapja előttük a tandíj kérdése. Szokatlanul nagy, tulontul magas ez a tandíj. Nem azért, hogy az államnak jövedelme legyen belőle, hanem hogy visszariasszon mindkaki az alma-máter épületétől, aki oda vágyik. Átengedik őket a középiskolák osztályain és amikor ott állanak a jövő előtt, akkor a miniszteri rendelet Ézsau keze vissza taszigálja őket. Éppen a főgimnáziumok érettségije alkalmából mutatunk reá arra, hogy már az érettségínél gyakorolja a kormány ezt a visszariasztási eljárást. Sok a proletár, mondják, vissza velük!

Amikor mi ezt megirtuk, akkor a kormány felhivatalosa azt felelte, hogy bármint álljon is a dolog, mégis csak

helyes intézkedés ez az állam szempontjából, hogy a félbemaradt emberek száma kevesbedjék. S ezzel a fölfogással emeltek föl az egyetemi tandíjat, szorították meg a tandíjmentességet és akarják behozni az öt éves félig ingyenes ügyvédképzést és bírósági gyakornoki prakszis kötelezőségét.

S ha ezzel szemben a tehetségek mellett szót emel az érvelés, fölkiált a kormány hangosszavu védelmezőinek serege, hogy hiszen ott a tandíjmentesség: a szegény fiu is boldogulhat. De az a tandíjmentesség olyanforma, mint az összeférhetlenség. Az a képviselő, aki 10,000 korona értéket szállít az államnak, nem összeférhetlen, aki 1000 korona értéket, az már igen. Ha a hallgató hét tárgyból jelesen kollokvált, jelesen vizsgázott, de a nyolcadiknál kissé rossz kedve volt a tanár urnak: a legnagyobb tehetség is mehet krumplit kapálni vagy zabot hegyezni, mivelhogy vége a tandíjmentességnek. Ellenben némi tanári jóakarattal tandíjmentességet teremtet.

Amíg egyrészt könyvtárakat szerveznek, másrészt elzárják a tudományosság kapuit. Addig nem eredményez mást, mint hogy több könyvet és több revolvért adnak el a boltosok.

bj.

Alsó-szabolcs—hajduvidéki ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

— szeptember 8.

Ma tartatott meg a czimben jelzett egyházmegye közgyűlése, Soltész László h. esperes elnökle alatt.

Meglepetéssel kezdődött, mert betérjesztetett egészen váratlanul **Zsigmond Sándor esperes lemondása.**

Ezután a hivatalos esküt tették le az állandósított tanítók.

Ilyés Endre és dr. Baltazár Dezső egyházmegyei jegyzők olvasták fel az egyházmegyei pénztárak megvizsgálásáról szóló jelentéseket. Rendben vannak.

De milyen rendben! Kiderült egy pótjelentésből, hogy az egyház **pénzéből 36 ezer korona hiányzik, melyek után ugyan befolytak a kamatok az egész összeget elkezelő Zsigmond Sándor esperestől, de a tőke az oda van.**

Zsigmond Sándor igéri, hogy októberre rendezi; de mint dr. Baltazár mondta, aki esperesi esküjét megszegte, hogy számít arra, hogy ígéretének és szavának higgyenek. Lengyel Imre tanácsbíró odanyilatkozott, hogy a Krisztus azt mondotta: „Nagyot vétkeztél! Csak eredj!”

A sürgős vizsgálattal dr. Baltazár Dezső elnökle alatt **Padrah S. és Malatinszky József** bizattak meg. Büntető feljelentést ma nem tesznek.

De feljelentést tesznek az egyházközségi elnökségnek. **Rásó Gyula**

pártolja a feljelentést, mert egy ilyen nyilvánosságra jött büntetést a felettes hatóság előtt eltussolni nem lehet. Lengyel tanácsbíró szintén a feljelentés mellett van, bár hiszi, hogy egyházközségi főjegyzőségéről is lemondott, mert egy olyan eszű és kiváló derék ember a mai napig, tudja, hogy sikkasztott és okmányt hamisított.

A zsinati képviselőknél egy kis vitára adott alkalmat Zsigmond Sándor beadvány, aki nem szívelheti, hogy tanító zsinati képviselő legyen, mert a dolog úgy áll, hogy Simon Károly hadházi tanító 33 szavazattal Somossy Béla 29 szavazatával szemben megválasztott. És ez Zsigmond Sándornak nem tetszik; indítványt tett, hogy újra szavazzanak. Persze nem fogadták el, de azon indítvánnyal mindenki egyet értett, — bár bevárják lemondását — hogy helyette válasszanak mást.

Zsigmond esperesi jelentésében megakart róni két tanítót, hogy — egyházi hatóságnál igazat nem nyertek — politikai hatósághoz fordultak, ott nyertek igazat.

Ifj. Lengyel Imre és különösen Kiss Ferencz felszólalására visszautasítja az esperesi önkényt, hogy meg ró két tanítót, kik jogállamban jogaikat törvényesen védik, meg a jegyzőkönnybe se veszi be a depimáló részt.

Több kebelbeli ügy elintézése után heves vitára adott alkalmat a böszörményi tanítók díjlevele. Bizony nem értette azt helyesen a főmagyarzó Rásó alispán sem, mert a város tisztán és kizárólag behivatalnokok fizetésére adta azt (papnak és tanítóknak) 1891-ben s csak midőn az egyház elvette 1902-ben, két újabb előlépésre jogosított tanítóról mondta ki, — a város, — hogy az egyház oda teszi, ahova akarja. Élénk vita után vissza adatott felszerelés végett a böszörményieknek s mivel a fő Mufti takarodót fujt, hihető, nem haladnak tovább a szerény tanítói fizetés csonkítása útján.

Fellebbezések és kérvények elintézése után a gyűlés véget ért.

Egyházmegyei közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyházmegye ma kezdette meg őszi közgyűlését. Az egyháztanácssteremben az egyházmegye mintegy 150 tagja gyűlt össze. A gyűlést 9 óra után néhány percetel Dávidházy János esperes elnök nyitotta meg. A képviselők megbízó leveleiknek átvizsgálása után a távollévőket igazolták. Azután a múlt gyűlés óta elhunyt egyházmegyei tagokat parentálták el. A halálhíradások által megüresedett helyekre, köztük a főgondnoki állásra a szavazatok beadásának határidejét november 1-re tették ki. Résztvételnek különösen Nadányi Miklós elhunyt egyházmegyei gondnok családijával szemben ad kifejezést az egyházmegye. Nadányinak síremléket állítanak, valamint az egyház két elhunyt nagy alapítójának, Basa Bálintnak és nejeének is. Az esperesi jelentés valamennyi tárgyat tudomásul vették. Ez év májusában Bárándon lelkeszi értekezlet volt, melyen elkészítették a zsinat elé terjesztendő törvénytervezetet. Ezt az egyházmegye magáévá tette és elhatározta, hogy kinyomatja és a presbitériumoknak megküldi. Tudomásul vették a megválasztott zsinati képviselők névsorát, majd a pénztári jelentéseket is. A pénztárkezelő i díjat 100 koronával emelték.

Átiratok, tanítói fizetésrendezési kérvények és felhívások tárgyalása után az ülés véget ért.

NAPI HIREK.

— **Iskolai év megnyitó ünnepe.** A debreczeni ev. ref. kollégium összes tanszakain az 1904—1905. iskolai év ünnepélyes megnyitása folyó hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor lesz. Gyülekezés fél 9 órakor a kis-tanácssteremben (új-épület, I. emelet). 9 órakor ünnepélyes istentisztelet a nagytemplomban, ahol imádkozik Csiky Lajos theol. akad. tanár, főiskolai lelkész. Istentisztelet végeztével az akadémiai igazgató a főiskolai hatóságokat és képviselőket a kis-tanácssteremben a közös tanári kar részéről üdvözlí és ezt követőleg székfoglalóját a díszteremben tartja meg.

— **Kos-uth-lakoma.** A debreczeni függetlenségi-kör folyó évi szeptember hó 19-én, Kossuth Lajos születésének évfordulóján, Törő Imre vendéglőjében társas-vacsorát rendez. Külön meghívót nem bocsát ki az elnökség, hanem ezúton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a függetlenségi-kör csapó-utcai helyiségében kitett íven iratkozzanak fel, legkésőbb szeptember 18-áig. Egy teríték ára 3 korona.

— **A polgári failetmény ki-váltása.** A városi tanács elrendelte hogy a polgári failetményt 1904 október 1-től ki lehet váltani és 1905 február 15-ig el kell hordatni.

— **Népfölkelők jelentkezése.** A népfölkelők jelentkezése a jövő hóban lesz. Október 1-én az 1870., 69. és 68. évben, október 3-án az 1867., 66. évben, október 4-én az 1865., 64. évben, október 5-én az 1863. és 62. évben születetteknek kell jelentkezni a péterfia utcai honvéd-aktanyában.

— **Honvéd önkéntes-iskola Debreczenben.** A honvédelmi miniszter Debreczenben meg ez évben honvéd önkéntes-iskolát akar felállítani. — Az ezredparancsnokság az önkéntes-iskola felállítása ügyében megkezdte a tárgyalásokat a várossal.

— **Hoheitok levelei.** Ujszeged lakossága Erzsébet királyné emlékére az ottani Erzsébet-ligetben templomot akar emelni, s az ehhez szükséges költséget társadalmi uton, gyűjtés által akarja megszerezni az ujszegedi Szent Erzsébet-egyesület. Össze is gyűjtött már mi tegy 22.000 koronát. Az egyesület elnöksége — arra való tekintettel is, hogy a templom néhai Erzsébet királyné emlékére van hivatva fentartani — kérvényt küldött a királyné és a főhercegekhez, meg főhercegnőkhöz, azzal az alázatos kéréssel, hogy adományaikkal járuljanak a templom-építés költségeihez. A főhercegek és főhercegnők közül csak hatan válaszoltak. Nem az a lényege, melyikük mennyit adott a nemes czélra, de, hogy kik azok a főhercegek és főhercegnők, akiknek a titkári hivatala a magyarországi magyar kérvényre nem egy idegen állam nyelvén, hanem magyarul, a magyar állam hivatalos nyelvén válaszol:

Gizella főhercegnő titkári hivatala Münchenből és Erzsébet főhercegnő (Windisch-Grätz hercegnő feleségé) Reichstadt-ból válaszolt. A két levélből az tűnik ki, hogy sajnálatukra, az építés költségeihez mivel sem járulhatnak hozzá.

Magyarul válaszolt József főherceg titkári hivatala és közölte, hogy a főherceg ötszáz koronával tépett a pártoló tagok

sorába. — József Agost főherceg titkári hivatala szintén magyar levélben közölte, hogy a főherceg száz koronával lép a pártoló tagok közé. — Lipót Salvátor főherceg titkári hivatala a borítékon és a levélben magyarul czimzett, de német szövegű levélben értesítette az ujszegedi szent Erzsébet-egyesületet, hogy száz koronával pártoló tag lesz. — Péter Ferdinánd főherceg titkári hivatala tökéletes fogalmazásu magyar levélben tudatta „magas megbátyás folytán”, hogy a főh. nem szándékozik az egyesületnek pártoló tagja lenni. Ferencz Ferdinánd, magyar trónörökös titkári hivatala az ujszegediek magyar kérvényére a következő német szövegű levélben tagadta meg a trónörökösnek az Erzsébet-templom építéshez való hozzájárulását:

Seine kaiserliche und königliche Hoheit der durchlauchtigste Herr Erzherzog Franz Ferdinand von Oesterreich-Este fanden Höchstsich nicht veranlasst, Ihrem Ansuchen ... ten ohne Datum zu willfahren. Wien, den 6-ten August 1904. In h. Auftrage Br. Rumeiskirch.

Igy csatlakozik a magyar trónörökös. Ezzel mégis érdemes foglalkozni.

— **Tanítók gyűlése.** Az iparos tanoncziskola tanítótestülete tegnap délután gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az iskolát a hó 15-én nyitják meg. Dóczy igazgató jelentést tett a modern rajztanfolyam szép eredményéről és elhatározták, hogy a városnak a támogatásért köszönetet szavaznak.

— **Szamosztályi főnök.** A magyar államvasutak igazgatósága a debreczeni üzletvezetőséghez szamosztályi főnökké Feller Lajost, a kolozsvári üzletvezetőség szamosztályi helyettes főnökét nevezte ki.

— **Békkéltetés.** Holnap, szeptember 9-én délután négy órakor az ipartestületen békkéltető bizottsági ülés lesz, melyen Vettesy Béla rendőrfogalmazó elnököl.

— **Tűzek a tanyákon.** Sámson határában Balogh Kalmán tanyáján tűz ütött ki, melynek 1600 korona értékű szalma, törek és takarmány esett áldozatul. — Budaházy Lászlóné tulajdonát képező tanyai lakóház és istálló eddig ismeretlen módon kigyulladt és leégett. A kár a 2400 koronát is felülhaladja, mely azonban biztosítás útján megtérül.

— **A Bocskay szoborra újabb adakoztak:** Ung vármegye 200 K, Pécs sz. kir. város 30 K, Rásó Gyula kir. tan. alispán 100 K, Cseh Gyula főszolgabíró Kézdivásárhely 2 K 20 f., Lente Lajos 10 K, Soltész Farkas 30 K, Kéki Sándor 2 K, Geiger Sámuel 1 K, Spitzer Mór 1 K, Kun Ferencz Nádudvar 5, Rajk Imre Hajdudorog 10 K, Temesvár sz. kir. város 20 K, Kállay Ignác Földes 10 K, Nemes Zoltán főszolgabíró 20 K, Magi Elek szolgabíró 10 K, Csegedy Miklós irnok 10 K, Török Gábor hivataloszolga 2, Stern Péter Téglás 10 K, Jászay Antal 5 K, Kovács Imre 5 K, Heves vármegye 100 K, Wessprény Zoltán vm. főjegyző 100 K, összesen 683 K 20 f., előbbi kimutatásban 33,647 K 80 f., együtt 34,331 korona.

— **A házalás rendezése.** Régi kívánságot igyekszik kielégíteni a kereskedelemügyi miniszter azzal az intézkedéssel, hogy rendezi a házalás ügyét. Nemesak az iparosoknak, hanem a kereskedőknek is régi panasz, mert ma már nemesak falvakban, hanem olyan helyeken is folyik a kész iparcikkekkal való házalás, ahol rendszeres kereskedések fedeznék a szükségletet. A kereskedelemügyi miniszteriumban most folyik az anyaggyűjtés és valószínű, hogy a miniszter a házalási ügy rendezésére nézve rövidesen tárgyalásokba kezd Ausztriával. Ez ügygel kapcsolatban kívánják rendezni a nyílt piacon való árulás ügyét is, mely szintén nagy károkat okoz a kereskedőknek és iparosoknak.

— **Kőművesek munkameg-szűntetése.** A héten két nagyobb építkezésnél szűntették be a munkát a kőművesek. Az Ispotályon építés alatt levő új szegényháznál és tegnap a Degenfeld-téren épülő Szikszay-háznál. A beköltetési tárgyalások meg sem kezdődtek, mert valószínűleg egy-két nap alatt ismét munkába állanak.

— **Szakosztályi ülés.** A kőművesek szakosztálya az iparosok tanácstermében ma délután négy órakor teljes ülést tart.

— **Takarítják a bűnügyi osztályt.** A bűnügyi osztály rozoga, szennyes épületében folyik a nagytakarítás. A szobák felszakadozott, toldott-foldott padlóit csinálják, surolják. Az aktahalmazokról leverik a régi port. Várják a főispánt, aki most gyönyörködik az új világ Saint Luisban összegyűjtött csodáiban. Hanem októberben itthon lesz s mint előre jelezték, meg fogja látogatni a bűnügyi osztályt. Ilyesmire jó idejekorán takarítani, különösen olyan ósdi, szennyes épületben, mint a bűnügyi osztály.

— **Kossuth szobor Oroszában.** Oroszába hazafias közönsége nemes áldozatkészséggel szobrot emelt Kossuth Lajosnak. A szobornak a hó 18-án, vasárnap lesz az ünnepélyes leleplezése.

— **Brutális rendőr.** E czímen a hó 1-én legelőbb adtuk hírt arról, hogy Balázs Zeigmond 60. számú rendőr, ki a főkapitány szolgálatára volt beosztva, a Csokoná-utczán összevagdalta kardjával Cizioz József izmadiát, kit súlyos sérüléseivel a kórházba szállítottak, hol ma is fekszik. A vizsgálatot akkor megindították Balázs ellen, kit a polgármester tegnap felfüggesztett állásától. Az esettel kapcsolatosan Kovács lovasrendőr nevét is emlegetik, de ellene az ügyészség vizsgálatot nem indított s így fel sem függesztették.

— **Rémes fogadás.** Egy nagybecsereki parasztember, Nikolajev Milán a napokban elment az Eilmer és Eckstein-féle malomba, hogy a buzáját megőröltesse. Várakozás közben beszélgetni kezdett Kata János gépészzsel. A beszéd természetesen csakhamar a japán-orosz háborúra fordult. Nikolajev nagy oroszbarátnak mutatkozott, Kata ellenben tagadta, hogy a szlávok bátrak volna és hogy ezt bizonyítsa, egy nagy harapófogó végét megütésztette és felszólította Nikolajevot, hogy fogja meg és szorítsa meg vele az ő nyakát Nikolajev meg is fogta a harapófogót és ámbár kezét csaknem teljesen összeégette vele, Kata nyakát oly erősen összeszorította, hogy majdnem megfulladt. Ha meg nem akadályozták volna benne, meg is fojtotta volna Katát, csak hogy bebizonyítsa a szlávok bátorságát. Az eset után Nikolajev összeégett kezekkel megszökött, Katát ellenben súlyos betegre szállították be lakására.

— **A gőzkazánfűtők tanfolyama** a budapesti m. kir. állami felső ipariscolában október hó 1-sü napján nyílik meg s november hó közepéig tart. Ezen a tanfolyamon a gőzmozdony (locomobil) kazánok és a stabilkazánok szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóknak felvételnek a 18. életévüket betöltött, olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s ezek segédei, a fémek feldolgozásával foglalkozó gyárak munkásai, továbbá olyan napszámósok, kik már kazánok mellett foglalkoztak. A jelentkezők orkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni s a munkások — ha munkában vannak — a munkaadótól kiállított munkabizonyítványt, s ha nem állnak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 10 korona, melyet a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratások szeptember hó 15-étől 20-áig tartatnak az intézetben (VIII. ker., Népszínház-utca 8. szám), vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak.

— **A helyhez kötött (stabil) gőz-gépek kezelőinek tanfolyama** a budapesti m. kir. állami felső ipariskolában október hó 1-30 napján nyílik meg s december hó végéig tart. E tanfolyamon a (stabil) gőz-gépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulókul felvételnek az önálló lakatosok, kovácsok s különböző gépgyárak azon munkásai, akik már a kazánfűtők és lokomobil kezelők tanfolyamát jó sikerrel elvégezték. A jelentkezők erkölcsi bizonyítványt és az előző tanfolyamokról szóló bizonyítványokat tartoznak előmutatni. A tandíj 16 korona, amelyet a beírás alkalmával kell lefizetni. A beiratások szeptember 22 éjféli 24-ig tartanak az intézetben (VIII, Népszínház-u. 8. szán) vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: **Béke Eszter** ev. ref. 12 éves, **Zámbó Lajos** ev. ref. 41 éves, **Gabai Gyula** ev. ref. 3 éves, **Erdei Márton** ev. ref. 44 éves, **Szutor Juliánna** ev. ref. 7 hónapos, **Blum Andor** izr. 16 napos.

— **Nagyvárad a kocsmázó gyermekek ellen.** A magyar törvényhatóságok kulturáliskezeltetésére egymásután alkotják meg a kocsmázó gyermekek megrendszabályozó hatósági statutumot. A gyermekvédelem meggyőzően megette ezt a jelentős lépést Nagyvárad is. A jogügyi bizottság szabályrendeletet dolgozott ki a gyermekek kocsmázásának megakadályozására. A szabályrendelet szigorú büntetéssel sújtja azokat a kocsmárosokat, akik tizenöt éven aluli gyerekek számára szeszest italt szolgálnak ki. Az érdekes és okos szabályrendeletet tegnap tárgyalta a városi tanács s azt az utolsó pontig elfogadta. Elhatározta egyben, hogy a szabályrendeletet pártolónak fogja a városi közgyűlés elé terjeszteni.

— **Lopás énekszóval.** Derecskéről Debreczen felé vásárra hajtott Kiss Zsigmond szürszabó. Szekerén ponyvával letakarva szüröket szállított. Utánna az országúton egy szekér haladt vig dalolással, melyen négyen ültek. Mikipérsen még meg voltak a szürök s itt Debreczenben már fel volt vágva a ponyva — és négy 100 koronát érő szür hiányzott. Minden jel arra mutat, hogy az utánna jövő szekérről szállott le valaki s míg a többi hangosan dalolt, addig a négy szürt elemelte. Ez a szekér Debreczen alatt más utra tért. A nyomozás folyik.

— **A nyilttér virágaiból.** Egyik vidéki lapban a következő érdekes kis hirdetés jelent meg:

Valakinek.

Azt az idéetlenül izetlen csacsi valakit, aki napok óta abban leli a hülye passzióját, hogy pontban éjfél után 1 órakor az ablakom alá állít egy szál cigányt és ott czinczogatja álló fél óráig, felhívom, hogy hagyjon fel a számár vicczelésével, vagy — állítson legalább egy egész bandát az ablakom alá.

Kaszap-utczai.

— **Hogyan gondolkodik a gyermek apjáról?** Erre a kérdésre egyik német lap így válaszol: 10 éves korában a gyermek azt hiszi, hogy az ő apja igen okos ember; 15 éves korában arra gondol, hogy ő is tud már annyit, mint az apja; 20 éves korában azt hiszi, hogy tudása még egyszer akkora, mint az apjé; 30 éves korában úgy vélekedik, hogy talán egyszer tanácsot kérhet az apjától; 40 éves korában segíteni kezdi, hogy az apja mégis többet tudhat; 50 éves korában az apja tanácsait keresi és 60 éves korán túl, mikor az apja már bizonyára meg is halt, az jut eszébe,

hogy mégis csak az öreg volt a legokosabb ember a világon.

— **A francia hóhér.** Hogy mennyi a nagy gazember Franciaországban, arra nézve legjobban jellemző az, hogy Deibler francia hóhér már egy fél millió frankot gyűjtött össze „hivatalos működés”-ből. Ez a mesterség annyira tetszik a jeles hóhérnak, hogy most a fiát gyakorolja be a hóhérság művészetébe, hogy ő legyen majd az utódja. — Szép állás!...

— **A legénység szabadságolása.** A honvédelmi miniszterium a kiszolgált legénység szabadságolására vonatkozólag most rendeletet bocsátott ki, a melyben meg-hagyja, hogy a tartósan szabadságot legénység az alosztály (század)-parancsnokságok által egyenkint és közvetlenül indítandó utnak. A szabadságot legénység honossági községükig vagy választott szabadságolási (tartózkodási) helyig, ha ez nincs nagyobb távolságra honossági községüknél, minden esetben utiköltséggel látandó el. — Ha azonban a honossági község 40 kilométernél kisebb távolságra van, az utiköltség nem utalandó ki. Ha az utiköltséggel ellátott legénység nagyobb része a vasutat ugyanabban az irányban és nagyobb távolságra egyidejűleg használja, a csapatparancsnok belátásához képest a legénység egy altiszt vezetésével együttesen indítható utnak. Altisztek, őrvezetők és honvédek, akiket egészségi tekintetből szabadságnak, szintén az alosztály által, illetve, ha honvéd vagy katonai kórház beteg állományához tartoznak, az illető kórház által egyenkint és közvetlenül igazítandó el. Ez a legénység a szabadságolás helyére való utazásuk idejére a hely távolságára való tekintet nélkül (külföldre való szabadságolásnál az ország határához legközelebb fekvő állomásig) utiköltséggel látandó el.

— **Tankönyvek bekötését** **David-házy Kálmán** könyvkötészet, Fűvészkert-utca 9 ik szám alatt, a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legjobb ízlés szerint készíttetnek.

— **Mamák és tanítónők** becses figyelmébe ajánljuk mindenemű **iskolai kézimunka** cikkek és szakértőben vezetett nagyválasztéku **előnyömdánkat.** **Füstös testvérek** Piacz-utca 12 sz.

— **Letzter József fényképezeti, festészeti és fényképnagyítási műterme** Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. **Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratanál levő kirakatokban.**

Katona történetek.

Az öngyilkos közlegény. — Szökés a kaszárnyából.

— Saját tudósítónktól. — szept. 8.

Pár nappal ezelőtt egy katonai őrjárat a hegyközszáldobágyi határban felakasztva találta Petri Gábor 37-es bakát. A hullát a katonai kórházba szállították és ott nem temették el. Mint levelezőnk írja, az öngyilkosság mögött egy komor tragédia rejlik, amelyből érdemes lerántani a leplet.

Petri Gábor a 37-ik gyalogezred második századában szolgált. Jóravaló paraszt fiú volt s kihuzta volna baj nélkül a három esztendő, ha egyszer véletlenül ki nem marad a kaszárnyából engedély nélkül. Az engedély nélküli kimaradás súlyos következményekkel járt. E miatt a botlás miatt sem ő, sem pedig a század többi legénye nem kapott kimenőt hosszú ideig.

A múlt hónap végén azután kigyulladt Petri nagyanyjának hegyközszáldobágyi háza s mentés közben beleégett a szerencsétlen öreg asszony is.

A fiúnak hamarosan izenet ment a várba, hogy jöjjön Száldobágyra, nézze meg holtan fekvő nagyanyját. A fiú próbált kimaradási engedélyt kérni, de nem kapott.

Kétségbeesve járt kelt a várban s végre is arra határozta el magát, hogy megszökik. Kévéssel kilencz óraelőtt kiuirant a kapu és egyenesen Száldobágyra tartott. Mire kiért a faluba, már javában tartott a szolnosi énekekkel való virrasztás. A fiú megnézte nagyanyja koporsóját, fordult egyet a szobában, aztán megint eltűnt. A virrasztók észrevették, hogy a katona nagyon izgatott, de nem igen törődtek vele.

Petri Gábor ezalatt kiment a falu határában levő gyűlöletes kertbe és ott felakasztotta magát. Öngyilkosságát azért követett el, mert félt, hogy szigorú kapitány a súlyosan megfogja büntetni. A katonai vizsgálat ugyan azt állapította meg, hogy nagyanyja utáni bánatában akasztotta fel magát. Hát ez természetesen csak mese.

A kurta vastól és a pefonoktól való felelem kergette a halálba a szerencsétlent, mert ennek a két kellemes katonai nevelő-eszköznek a keserűségét már sokszor érezte.

Ugyanezen a napon és ugyancsak a második századtól megszökött a szabó a maródi szobából tünt el, a hol betegesen feküdt. Az őrmester alaposan megrángatta a fülét, egy pár esipetnyi az ujjá között is maradt. Ennek lett beteg a szabó. Őrmester vad kegyetlensége miatt többször át akarta magát más századba helyezni, de terve sohasem sikerült. A maródi szobát tudvalevőleg nem igen őrzi senki sem — estefelé felöltözött hát a szabó és kiuirranva a várból Debreczenbe utazott. — Őt napig szórakozott Debreczenben, azután egy délután meggondolta a dolgot. Vissza jött és újból jelentkezett századánál. Mikor megkérdezték tőle, hogy miért szökött meg, csak annyit mondott:

— Kértem mindég, hogy vigyenek kihallgatásra az őrnagy ur elé, soha sem tették meg. Most már meg fogják tenni, mert a szökés miatt feltétlenül batallion rapportra kell mennem.

Azonban még sem jutott az őrnagy elé. Kétszer egymásután tíz-tíz napi egyet kapott s még az lesz a büntetése, hogy egy fél évig felügyelet nélkül egy lépést sem tehet. Bármerre megy, egy baka nyomom fogja követni. Az őrmester meg szután is pofozza éppen úgy, mint ezelőtt.

TAVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. — (Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Orosz-japán háboru.

Londonba érkezett hírek szerint Kuropatkin visszavonulása óriási nehézségekkel járt. **Kuropatkin folytonosan harcolni volt kénytelen üldözőivel.**

Liaojangból jelentik 7-iki kelettel a Reuter-ügynökségnek, hogy Kuropatkin seregének csak egy része érte el Mukdent. **Mintegy 60,000 ember még mindig az országúton van és Kuroki most arra törekszik, hogy ezt a 60,000 embert bekerítse.**

Pétervárról jelentik: az első szibériai hadtest erősen lepadt létszámát Mukdenből külön katonai vonatokon továbbítják az ország belsejébe, helyettük két új hadtestet mozgósítanak, ezeknek rendeltetésük Wladivosztok lesz.

Lujza hercegnőt nem üldözik

Budapest, szeptember 8. Koburg Fülöp herceg egy bécsi hírlapíró előtt azt a kijelentést tette, hogy **nem szándékozik nejét: Lujza hercegnőt tovább üldöztetni.** A főherceg ugyan csak ennek az újságírónak azt mondta még, hogy **ő nem indítja meg a válpert Lujza hercegnő ellen.**

VEGYES HIREK.

Rákóczi-induló egy román ünnepen.

— Egy hazafias példa. —
— Saját tudósítónktól. —

Tulzó román testvéreinknek, akik oly sűrűn ragadtatják el magukat arra, hogy a magyar állameszme ellen tüntessenek, akik csak épp a minapiban is az osztrák császárhimnusz muzsikáltatták a fülükbe: gyönyörű példaadással szolgál egy biharmegyei kis község derék, hazafias román népe. Az érkenézi románság.

Erkenézen vasárnap szép ünnepséget ültek a gar. kath. egyház román hívei. A diszes, újtemplomra most tették föl a keresztet. Az ünnepségen jelen volt a környék intelligenciája, s a községi lakosság. Délben 12 órakor a nagylétei esperes szentelte föl megható beszéd kíséretében a keresztet, s ennek az aktusnak olyan nevezetes, minden magyar szívnek kedves mozzanata volt, amely az ünnepi közönség körében lelkes örömet keltett.

A kereszt fölhozása közben ugyanis a cigányzenekar a Rákóczi indulót játszotta, s a nagyságos fejedelem csodaszép dalát nagy lelkesedéssel éljenzte meg a közönség, amely ezután kalaplevéve énekelte a Kosuth-nótát. Az egyszerű parasztok együtt énekeltek a szíveket lángra gyújtó nótát a román urakkal, akik hazafias érzésüknek bizonyára szép kifejezését adták. A hazafias ünnep rendezésében nagy érdeme van Cluotocu János érkenézi gör. kat. plébánosnak, akinek vendégszerető házában a keresztapa Horváth János érselindi körjegyző fényes ebédet adott az egybegyűlt vendégek tiszteletére. Az ebéden is sok hazafias felkösöntőt mondtak.

Az érkenézi románok derék cselekedete a környék magyarsága körében a legjobb benyomást tette.

* Szerelemi dráma. Brassóban nagy feltűnést keltő kettős szerelmi dráma történt. Az áldozatok Mayer Jenő budapesti tanikus, Mayer fővárosi postatiszt fia, a nő pedig Pánczél Ella, Pánczél István, Brassóvármegye érdemdus főjegyzőjének szép, 20 éves leánya. A fiatalok már régebben ismerték és szerették egymást, de egybe még nem kelhettek. E hó 4-én sétára indultak és többé nem tértek vissza. Másnap a városban kívül, a katonai lövölde mellett találtak őket holtan. Revolverrel oltották ki életüket. Az általános tiszteletben álló család ránt nagy a részvét.

* Modern népoktatás. Hát az igaz, hogy nagyon is modern annak a szolnoki néptanítónak az eleji harmadik osztály tanulói számára írt földrajzi könyvecskéje. A vizről például így versel:

Viz, viz, viz,
Nincsen olyan viz,
Mint a Tisza viz.
Harcosa, potyka lakik benne
Szép menyecske fürdik benne

Csinos versike. Csak az a kár — írja egyik fővárosi lap — hogy a gyermek nem tanul belőle semmi pikantériát. Ilyeneket kellett volna írni a tanító urnak:

1. Fa, fa, fa,
Édes kis pofa.
Ugy virázkis, mint a rózsza,
Ugyan szakits egyet róla,
Czupp!
2. Fű, fű, fű,
Nagysád „hanyadfű”?
Csikófoga uj kihullott,
Mégis a vállamra omlott,
Pfu!
3. Lomb, lomb, lomb,
Fogamban a plomb.

Mégis fáj a kisasszonyra,
Jöjjön fel az ablakomba,
Hopp!

4. Nyár, nyár, nyár,
Automobil vár,
Édes Lujzám, gyere velem
Ha kell benzines szerelem,
Töff!

Ezeket és hasonló ismeretterjesztő versikéket bármely népiszkolában nyugodt lelkiismerettel lehet a tanítókkal énekeltetni. Oly ártatlanok.

* A bajai tamburás zenekar a Dreherben. Híres speciális zenekar a bajai tamburások zenekara, mely nap-nap után nagyszámú közönség érdeklődése mellett játszik Márkus Jenő vendéglőjében, a Dreher-sörsarnok nagy éttermében. De a zenekar meg is érdemli az érdeklődést, olyan pompás dolgokat produkál. Különösen tetszenek pompás kurucz-nótái, melyek a tamburákon előadva igazán érdemesek a meghalgatásra s mulasztást követ el az, aki meg nem hallgatja legalább egyszer. A zenekar vezetője Petrovác Béla karnagy képzett zenész, aki erős kézzel s műziséssel vezeti a zenekart. Kettős, négyes és énekkarszámokat is adnak elő a tamburások, akik képzett énekesek is. Most legközelebb japán dalokat és indulókat is adnak elő, amelyekre nagyban készülnek.

TÖRVENYKEZÉS.

Pör a „Gotterhalte” miatt.

— A megrágalmazott közös hadsereg. —
— Saját tudósítónktól. —

Erdekes bűnyömben folytat most vizsgálatot a szegedi vizsgálóbíró. A nyomozás befejezése után az ügy iratai a törvényszéki elnök elé kerülnek, aki alkalmasint még az októberi esküdtzéki ciklus elé viszi a pört.

Az eljárást a szegedi ügyészség indította meg egy nagybecskereki lapszerkesztő ellen, mert a lapjában nem éppen elismerő hangon nyilatkozott a közös ármádiáról. Az ügy elisményeit a következőkben ismertetjük:

Ez év pünkösdi napján a budapesti erzsébetvárosi templomban az ünnepi istentisztelet alatt — a lapok jelentése szerint — a katonazenekar eljátszotta a Gotterhaltét.

A Nagybecskereki Hírlap ez év május hó 26-án megjelent számában szintén tudomást szerzett erről és „Már megint a Gotterhalte” című cikkében kemény kritikában részesítette ezt a tényét. A szegedi kir. ügyészség e cikk miatt megindította az eljárást Jekkefalusi Lajos altábornagy, közös hadügyminiszteri osztálytanácsos megkeresése alapján Sándor Mihály dr., a lap felelős szerkesztője ellen, aki a cikk írója gyanánt Fehér Aladár nagybecskereki hírlapíróit nevezte meg.

Az ügyészség beszerezte a közlemény kéziratát és a következő részeket inkriminálta, mint amelyek megrágalmazták a közös hadsereget és becsületében sértik:

„Magyar ember, aki ezeket a sorokat olvasod, forr a véred, kezed öködbe szorol s szeretnél becsapni valakinek a nyaka közé; szeretnéd széjjeltépni azt, ki oly arczatlan piszkolásával, szemtelen fészkelődéssel minduntalan fölingerei bennünket és forrongasba hozza vérünket. A katonai szemtelenkedés immár, úgy látszik, határokat nem ismer; nem ismer az sem szentséget, sem tisztességet, a hazafiság fogalma náluk meg pláne ismeretlen.

... Ez a szemtelenség széttört volna minden gátat, minden tekintetet, amely e szent helyen megköveteltetik. Az a templom be van mooskolva, az a hely be van fertőzve, azt újra be és föl kell szentelni.

... És így megy ez folyton. Oldalba rugják a magyart itt is, ott is, minden

lépten-nyomon. A végén aztán az a jelző: fizess kutya! Mi ezt a mihaszna-andráskodást egyszer mégis megtaláljuk unni, mert a sok arczulosapást a legjamborabb is megunja. Csakhogy akkor már nem igen lehet nekünk Rákóczi-hamvakat a szemünkbe szórni.”

A nyilvános rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt megindított eljárás nem-sokára befejezést nyer és így a szegedi esküdtbírósnak alkalma nyílik kimondani, hogy tartalmaz-e sértést az ügyész által inkriminált része a közleménynek.

Harminczhétmillió dollár örökség.

szeptember 8.

Ritka szenzációeset foglalkoztatja a szabadkaiakat. Arról van szó, hogy egy szabadkai család rövid időn belül olyan tőke birtokába jut, amelylyel az Alföld leggazdagabb polgárává válik.

Még 14 év előtt történt, hogy az amerikai lapok felhívásokat tettek közzé az Egyesült-Államok nevében, hogy a New-Yorkban hirtelen elhalt Guthard Gyula, kinek a városban számos gyára és bérháza voltak, végrendelet és ismert örökösök hátrahagyása nélkül halván el, a netáni ismeretlen örökösök a hagyaték harminczhétmillió dollárra becsült, átadása végett jelentkezzenek.

Guthard Gyula több mint 40 év előtt vándorolt ki Amerikába, ahol az óriási vagyont saját erejéből szerezte. Nyolcz testvére maradt Magyarországon, akikkel azonban nem érintkezett. A felhívás megjelenéséről tudomásuk volt a testvéreknek, azonban nem tettek lépéseket az örökség megszerzésére, mert attól tartottak, hogy az is csak olyan amerikai kacsa, amelyhez hasonló gyakran olvasható a lapokban. A család egyik távolabbi rokona azonban, aki szintén ismerte a rokoni összeköttetést, utánna járt a dolognak és már annyira haladt az örökség ügyében, hogy közvetlen annak felvétele előtt állott, amikor az állam által a vagyon kezelésével megbízott gouverneurenak tudomására jutott, hogy közelebbi örökösök is élnek.

A hoppon maradt aspiráns nem tehetett tehát egyebet, mint az egész dolgot felfedezte a valódi örökösök előtt, akik azonnal megtették a lépéseket az örökség megszerzése iránt. Szombaton volt az érdekeltek értekezlete Budapesten és most már bizonyos, hogy négy-öt hónap alatt a most már kétszázhatvanégy millió koronára szaporodott vagyon magyar állampolgárok tulajdonába jut. A szabadkai örökös örökrésze több mint tíz millió koronára rug. Érdekes, hogy az egyik örökös Vaszary Kolos hercegprimás unokahúgát vette nőül és jelenleg egyik előkelő biztosítótársaság vezérigazgatója.

Találkozás.

Rászóltam tiszser a kalauzra,
Hogy miért megy lassan vonatunk?
A válasz ez volt: „Jó uram, hisz
Most teljes gözzel haladunk.”

Repülni vágytam. A gondolat, hogy
Ujra meglátlak Tégedet,
Egy perczre sem hagyott pihenni;
Hevített, kintott, égetett!

Közeledünk. Szívemnek minden
Sejtjét tüzfolyam futja át,
És sápadozom, és pirulok,
Mint egy szerelmes kis diák.

Megláttalak! Kis hiba volt, hogy
Le nem borultam ott eléd,
És el nem szórtam körülöttem
Szívemnek perzselő hevét.

Mert, ah, szeretlek s szenvedélylyel
Csókolnám föl a lányomod!
Mert, ah, szeretlek és szüntelen
Csak rólad, rólad álmodok

S hogy összejöjtünk, percz alatt
Láttuk, hogy minden úgy maradt.
Amint a szép időkbé' volt,
A régi szép időkbé' volt!

Te titkolóztál.
És tiltakoztál élesen,
De én átláttam lelkeden,
A Te magasztos lelkeden.

K. B.

INGATLANOK FORGALMA.

Kovács János és neje Bartha Zsuzsanna veszik a debreczeni 7890. sz. tjkvben foglalt 553. négyyszögöl ujkeri szőlőt Balla János és neje Molnár Zsuzsánától 1600 koronáért.

Konrád Gyula, Mariska, Erzsébet, Jenő és Béla veszik a debreczeni 2483. sz. tjkvben foglalt Széchenyi-utcai 50. és Arany János-utca 59. sz. házat edes atyjuktól Konrád Gyulától ajándék címén 3000 korona értékben.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

22

VII.

— Gyere és ebédelj velem a klubomban és aztán elhatározzuk, hogy az estét hol töltjük.

De l'Orme ur vele ment és ők együtt ebédelték.

— Mit mondasz egy játszma billiárdra? — kérdezte Geisler Orlof később, midőn egy elegánsnak látszó ház előtt haladtak. Annyi bizonyos, hogy a mi körünkbe tartozók közül többeket fogunk itt találni.

Guy engedett a kísértésnek és belépett. Ez volt az első lépés a lejtőn. Nem volt semmi, ami megmentse, — a gyöngéden szerető feleség emléke nem tartóztatta vissza, a hideg, kemény kifejezésű, büszke arcra való visszagondolás elkergette őt hazulról feledést keresni, bárminő áron.

Nyugtalanak és szerencsétlennek érezve magát, Edit felöltözött, a kocsiját előállani rendelte és a kedves kis védőjével, Vandoleurnéval hangversenyre ment. De korán hazajött — tíz órakor. Milike már rég lefeküdt, de Blanka és Helén a szalonban voltak. Blanka egy francia regény felett ásított, a másik valami kézimunkával volt elfoglalva. De l'Orme asszony átment a szobán és az ablak mellett leült.

— Helén, te szorgalmasnak látszol, — mondta — Blanka, kellemes lovaglásod volt Geisler urral?

— Nagyon, soha sem volt kellemesebb. És, oh, mama, — kiáltott Blanka, mintha éppen akkor jutott volna eszébe, — mi azzal a gentlemannel találkoztunk, aki egyszer megszólította mamát a parkban, — Herbert urral!

A De l'Orme asszony sötét szeméi égtek és keze görcsösen szorította a széke karját.

— Herbert urral — találkoztál?

— Igen és ő nála szebb és kellemesebb férfit nem ismerek — jegyezte meg Blanka mosolyogva és pirulva.

Edit aggályosan nézett rá.

— A lidérczfény nem kevésbé szép azért, mert egyedül csak a mérges moosarak felett látható — mondta hangsúlyozással.

— Mama, mit ért azalatt? — kérdezte Helén a fejét fölemelve.

— Édes Helén, azt értem, hogy ha Blankának nincs elég belátása, nekem van és kötelességem őt figyelmeztetni. Herbert ur nem egy olyan fiatal leánynak való társ, aki gazdag örökös és — Blankához fordulva — ha Geisler ur olyan férfiaknak mutat be téged, egyedül nem mehetsz többé lovagolni vele.

— Valóban! — kiáltja Blanka indulatosan. — Én azt fogom tenni, amit akarok és azzal fogok lovagolni, akivel nekem tetszik. Nem engedem magamat egy olyan nő által kormányoztatni, aki csak egy évvel idősebb nálamnál.

— Blanka, te megfeledekezel magadtól, — mondja Edit komolyan. — Én az atyád felesége vagyok és a te anyád és a gyermekeimtől engedelmességet kívánok.

— Mi nem vagyunk a maga gyermekei, akár hogy próbálja azt bizonyíthatni — válaszolja Blanka, majdnem gyermekes, szenvedélyes kitérésrel. De egy színésznőtől soha sem vártam semmi jobbat.

— Blanka, midőn lecsilapul a felindulásod és nyugodt leszel, beszélni fogok veled — előbb nem, — mondja De l'Orme asszony nyugodtan és egy könyvet vett fel Helén, kérdezte néhány pillanat múlva: — hova ment az atyád?

— Mama, nem tudom, — valószínűleg a klubba — válaszolja Helén, azt téve utána, midőn Blanka kiment a szobából. Oh, mama, bocsásson meg neki! Ő oly indulatos.

— Helén, én megbocsátok neki, — ahogy egy ilyen kitérés egy gyermeknek megbocsátanék.

Nem érdemes, hogy figyelembe vegyem. De Geisler urral nem fog többé egyedül lovagolni.

— Mama, az a Herbert ur valóságos rossz ember?

— Nagyon rossz — mondja Edit röviden.

Helén elsomorodott. — Nemsokára nyugtalanul jegyezte meg:

— Későre jár az idő. Bár papa itt-hon volna.

— Helén, menj feküdni; én egyedül fennülök s megvárom őt — mondja Edit.

— Mama, engedje, hogy magával maradjak.

(Folyt. köv.)

Apró hirdetés.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér. vastagabb betűkkel n omta- tott szó 8 fillér.

VÉGZETT VINCZELLÉR, kinek több évi gyakorlata van és a kertészethez is ért, állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

NESTLÉ Legtökeletesebb tápszer-csecsemők részére.

Kísérleti czelokra fél dobozok a 1 Korona. A fizetett szülésznőknek proba dobozok és rőpiratok ingyen rendelkezésre állnak a NERUDA NÁNDORNÁL féle főraktárban BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7. sz.

8491. és 8774. sz.

1904

Árverési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város tanácsa a város tulajdonát képező ugynevezett Csolnakázó-tó és a vele kapcsolatos 2 hold 226 □-öi földterületnek bérbeadása végett utóajánlat folytán újabb árverést tűz ki és ennek időpontjául 1904 szeptember hó 7-ének d. e. 9 óráját állapítja meg. Az árverés a városház nagytermében fog megtartatni.

Árverezni szándékozók az árverési feltételeket a városi számvevőségénél, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Debreczen, 1904. évi július 14-én.

A városi tanács.

Hirlapelárusítók

felvételnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

Hajdusági
Bajuszpedró.

Szap bajusz

Védjegy.

nyerhető a h. res Hajdusági bajuszpedró használata által mely legjob az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotsnek V. Emil

utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.

Valamint Tóth Béla gyógyszerárban.

Új férfi szabó üzlet megnyitás!

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben **Kossuth-utca 8. szám alatt**, a színház mellett, az

Angol szabóhoz czimmel

elegáns, modern igényű férfi szabó üzletet nyitottam, hol elvállalok mindennemű aszaktámába vágó megrendeléseket kívánat szerint, a legújabb fagon és divat után.

Raktáramon nagy választékban tartok divatos **angol- és francia** szöveteket.

Amennyiben üzletemben kiváló munkákat alkalmaztam és a megrendelt ruhák saját felügyeletem alatt készítették, azoknak szabását egyedül végzem. Külföldön szerzett sok évi tapasztalataim folytán bátran ígérhetem, hogy a nagyközönség igényeit a legnagyobb mérvben ki fogom elégíteni, valamint üzletem iránti vonzalmát kitünő izlésem és megbízhatósággal biztosítom.

Miért is magamat szíves figyelmébe és jóindulatába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

Rosenberg József,

férfi szabó és szabász

Kossuth-utca 8. szám.

Iskolás

fiúk és leányok

részére kész fehérneműek, ágyneműek, madrácz, ágyterítők, paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

1 liter

Borhegyi borvíz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

raktárukat, saját házukba

Kossuth-utca 5. sz.

füzletünk emeleti helyiségeibe helyeztük által.

A még raktáron levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árúitjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

A legolcsóbb bevásárlási forrás

Székely Jenő és Társa

utóda

uri és női-divat

czipóraktár cégnél

Piac- és Szent-Agoston-utca
DEBRECZEN.

Aki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar,

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Émplomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárasszá tételét, betonirózást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

Pályázati hirdetmény.

Berettyóújfalú község köz és magánvilágításának biztosítása céljából pályázatot hirdetünk, ajánlat kizárólag acetylenvilágításra tehető.

Pályázatok 1904. évi szeptember hó 25. napjának d. u. 5 óráig adhatók be a községi előjáróságnál; csakis 1000 korona óvadékkal ellátott zárt ajánlatok vetetnek figyelembe, kellően fel nem szerelt, későn érkező vagy utóajánlatok el nem fogadhatók.

A közelebbi részletes feltételek a községi előjáróságnál bármikor megtekinthetők és lemásolhatók.

Berettyóújfalú, 1904 augusztus 31.

Kerékes Gyula,
jegyző.

Kinter Mihály,
főbíró.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók részére
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható:

J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért
1/1 " " 4 " 40 "